

Л. О. Ходаківська, канд. екон. наук, доц. (ПДАА, Полтава)
О. М. Пруголо, магістрант (ПДАА, Полтава)

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ

Аудит розрахунків з оплати праці та інших виплат працівникам відіграє важливу роль у системі як внутрішнього, так і зовнішнього аудиту, оскільки саме ділянка обліку праці та її оплати є найбільш трудомісткою та потребує особливої уваги і концентрації. Це обумовлено тим, що саме облік виплат працівникам пов'язаний з обробкою значного обсягу первинної бухгалтерської інформації, містить значну кількість підрахунків, типових операцій, здійснення яких вимагає затрат значного проміжку часу. Система аудиту розрахунків з працівниками поєднує у собі елементи фінансового аудиту та аудиту на відповідність, що пов'язують з прямим впливом як трудового, так і податкового законодавства на формування фінансової та облікової інформації про зобов'язання щодо розрахунків з оплати праці та інших виплат працівникам [1]. Процес проведення аудиту розрахунків за виплатами працівникам, на сучасному етапі розвитку соціально-економічних відносин, має ґрунтуватись на врахуванні інтересів всіх сторін – роботодавця, працівника та держави. Загальною метою аудиту розрахунків за виплатами працівникам, відповідно до МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до МСА», є висловлення аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про розрахунки за виплатами працівникам [2]. Метою проведення аудиту розрахунків з оплати праці та інших виплат працівникам є встановлення достовірності інформації, відображеної у фінансовій звітності, обліку та первинних документах з питань дотримання законодавства і порядку розрахунків з оплати праці та інших виплат працівникам, а також загальна оцінка діючої системи формування інформації щодо оплати праці, її відповідності визначеній меті діяльності підприємства і державним цілям побудови соціально-орієнтованої ринкової економіки та підвищення рівня продуктивності праці. Аудит розрахунків з оплати праці та інших виплат працівникам має бути спрямований на перевірку трудової дисципліни на підприємстві, правильність здійснення нарахування та виплати заробітної плати чи інших виплат працівникам, а також на встановлення достовірності та законності відображення у бухгалтерському обліку інформації про розрахунки з працівниками.

Типові порушення та помилки при здійсненні розрахунків за виплатами працівникам, які можуть бути виявлені аудиторами під час перевірки:

- порушення при укладанні трудових угод та контрактів;
- відсутність обов'язкових документів з обліку розрахунків за виплатами працівникам та порушення вимог до їх оформлення;
- неправильне відображення нарахованих сум заробітної плати на рахунках бухгалтерського обліку та звітності;
- помилки у відображенні фактично виконаних робіт або наданих послуг, використання підставних осіб при виконанні тимчасових та сезонних робіт;
- неправильне оподаткування нарахованої та виплаченої працівникам підприємства матеріальної допомоги;
- помилки у проведенні обчислення утримань та нарахувань податків і зборів;
- застосування пільг при оподаткуванні доходів фізичних осіб без наявності документів, які підтверджують ці пільги;
- помилки в розрахунках відпускних, лікарняних листах з тимчасової непрацездатності, інших виплат працівникам;
- неправильне визначення тарифних ставок, посадових окладів та розцінок;
- порушення термінів виплати заробітної плати працівникам підприємства.

Порушення термінів виплати заробітної плати працівникам та законодавства про працю має правові наслідки та тягне за собою адміністративну та кримінальну відповідальність. За результатами аудиторської перевірки керівництво підприємства приймає рішення щодо усунення порушень і відхилень стосовно способу та строків виправлення помилок, порядку внесення змін до облікової політики та способу покарання винних осіб, або заохочення. Таким чином, аудит розрахунків за виплатами працівникам є досить трудомістким процесом, який потрібно проводити досить уважно та ретельно.

Список використаних джерел

1. Утенкова К. О. Аудит : [навчальний посібник] / К. О. Утенкова. – К. : Алерта, 2011. – 408 с.

2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг : видання 2014 року. Ч. 1 / [пер. з англ. : Ольховікова О. Л., Селезньов О. В.]. Міжнародна федерація бухгалтерів, аудиторська палата України. – К. : «Фенікс», 2015. – 985 с.